

A féreg üzenete

Emberre szoktam mondani, férő, azt jelenti most is. Hivatalosan eddig vírusnak nevezték a számítógépek legnagyobb ellenségét, most kezdik férőnek titulálni. Lerajzolva is láttam, megvalloim őszintén, emberi vonást nem fedeztem föl rajta. Mi jögon mondom akkor embernek? Aljas fickó alkotta a maga képére és hasonlatosságára.

Kezdem ott, hogy föltalálta az emberiség a számítógépet. Egyik csúcsa az alkotó szellemnek, nagyobb, mint a Csomolungma. Szellemi kincseink nagyobbik felét már ez őrszi. Büszkék vagyunk rá, hogy Neumann János magyar embernek született, az ő fejében pattant ki a teremő szikra. Áldást hoz ránk talán minden változata, kivéve azokat a haldós szerkezeteket, amelyek célzására is ezt az elvet használják. Az internet pedig? Az egyik csoda másik csodát termett. Megírok egy levelet, rápötytyintek, és mérni se tudom, hány másodperc alatt már olvasható akár Brazília őserdejének legközepe is. Visszafelé ugyanilyen gyorsvágóban jár.

Szilágyi Őrsébet fekete hollója, de lemaradtál!

A férő is ilyen gyors. Ezt nyergelik meg a hígvlelő férő-emberrek. Az üzenetük? Ártani, ártani, ártani! Hetvenhétezer ketyerevírúst eregetnek szét a földgolyón, az a csoda, hogy bumerángként visszatérve az ő gépüket nem rágja szét. Nincsen az a fertőzet, amelyik ilyen gyorsan pusztítani tudna bárhol.

Hajszálra ilyen piti kis senkiházi vagy te is, te diszkóstrici, aki egyik szombaton a Radnóti gimnázium két ablakát vered be korlátrúddal, a másik szombaton a villanyrendőrt két szemellenzőjét ütőd le, a harmadikon meg akkora kedved kerekedik az ártalomra, hogy a csupasz égőig vetkőzteted ugyanazokat a lámpákat. Annnyira rokonéneket dolgoznak benned is, biztosra veszem, atomrakétával is lőnéd embertársaidat, ha rakétád lenne hozzá. Tudsz te nyugodtan aludni? Csöppet nem zavar, hogy kezéd nyomán autók futhatnak egymásba, emberek meg a temetőbe? Mi-csoda férő-vírúst kergetnél te, ha eszed lenne hozzá! A husángot már megfogni képes majom szellemi színvonalára emelkedtél, sok ezer társaddal együtt.

Ez a három mocsokság csak egy utcasarkon esett meg három hét alatt! Többet sorolni se merek. Minden példa minta lehet köztetek. Elborzadhattok, ha a tükörbe belenéztek. A lerajzolt férő néz vissza rátok.

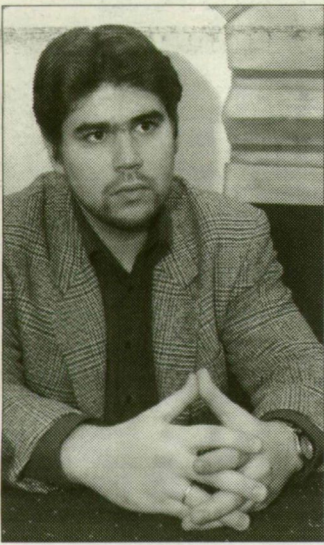
HORVÁTH DEZSŐ

Kóbor Tamás éneklő Lenszkij szerepét az Anyeginben

Tenorista és motorrajongó

Kóbor Tamást, a Szegedi Nemzeti Színház ifjú tenoristáját, az old timer motorok rajongóját az elmúlt hónapokban a Víg özevgyben láthatta a közönség, pénteken este pedig Lenszkij szerepét éneklő az Anyegin premijén.

Évekig nem volt a szegedi operatársulatnak tenoristája. Nemrégiben bukkant fel egy tehetséges fiatalember, aki enyhíteni látszik a tenorgondokat. – Énektagozatos gimnáziumba jártam, tagja voltam az iskola kórusának, tizenhat évesen tanárom, Emődi Györgyi biztatására határoztam el, hogy operaénekes leszek. Bokor Juttánál, majd a konzervatórium magánének szakán Hormai Józsefnél tanultam, végül Lax Éva lett a mesterem, akihez ma is járok – mondja Kóbor Tamás, aki 1999-ben a Honvéd Férfikarban kezdte profi pályafutását, majd felvették a Zenekadémia Kovalik Balázs vezetésével működő operastúdiójába. A korábbi zeneigazgató, Oberfrank Péter hívására jött Szegedre, ahol Kovalik Simon Boccanegra-előadásában Gabriéle szerepében mutatkozott be. Amikor felvették az Operaház stúdiójába, Oberfrank Géza tanácsára otthagyta a Honvédet. A szegedi társulathoz szerződött, a Traviata beavatósínházi változatában lépett fel, ebben az évadban pedig a Víg özevgyben

Kóbor Tamás: Szerencsés vagyok, hogy Szegeden kezdhetem a pályám

Fotó: Miskolczi Róbert

aratott sikert. Ha épp nem énekel, Budapesten él a családjával, ikrei másfél évesek.

– Bevallom, eleinte nem szerettem Lenszkijt, úgy éreztem, közelebb áll hozzám Anyegin. De ahogy próbálni kezdtünk Angyal Máriával, megérintett a figura költőisége, érzékenysége, mélysége. Sok operában akad hasonló művészfigura, azokhoz is jó alapozás Lenszkijt énekelni. Az operettet nem igazán szeretem, távol áll tőlem az a ripacszkodás, ami gyakran jellemzi a műfajt. A Víg özevgy kivételnek számított, más színházak hasonló felkéréseit rendre visszautasítom, bár Molnár László vezetésével januárban Németországban is Strauss-gálával turnéztunk, és hatalmas sikerünk volt – meséli Kóbor Tamás a Csajkovszkij-darab próbájának szünetében. – Huszonnégy éves vagyok, úgy érzem, a szegedi színház a legjobb hely arra, hogy a gyakorlatban megtanuljam a szakmát. A társulatot nagyszerűnek tartom, szerencsés vagyok, hogy itt kezdhetem a pályám. A szegedi komoly, művelt, operakedvelő közönség, érezni a színpadról, hogy ez egy kultúrváros.

H. ZS.

A vásárhelyi musztángleenda és a láthatatlan múzeum

Ellopták a főügyész szánját

Négylóvas szán. A hatalmas kiterjedésű vásárhelyi határban nyáron lovas kocsin, télen lovas szánal közlekedtek

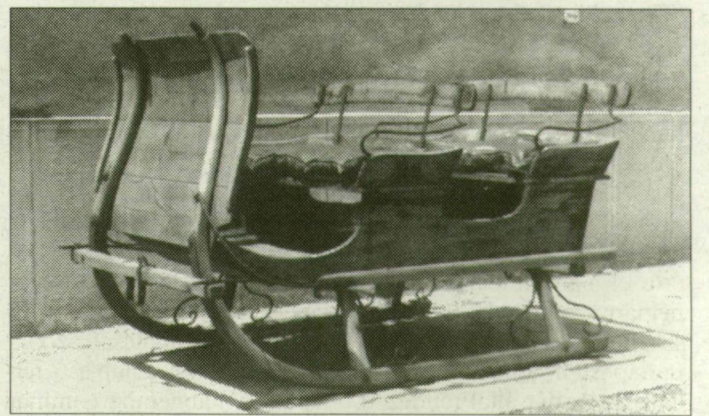
Archív fotó

Két múzeum is védettség alá helyezte a hódmezővásárhelyi lovaskocsi- és lovasszán-gyűjteményt. Kisebb része az ópusztaszeri skanzenben megtekinthető, ám nagyobb része egyelőre láthatatlan. A gyűjtemény létrehozója többek között Rózsa Sándort alakította az egykori filmforgatás legveszélyesebb lovas jeleneteiben mint kaszkadőr.

Akik Perényi Jánossal, a Hódmezővásárhelyi Gazdasági Egyesület ügyvezető elnökével EU-s ügyekről tárgyalnak, nem gondolják, hogy Rózsa Sándorral állnak szemben. Pedig a Rózsa Sándor című, 1970-ben készült, emlékeztető filmben kaszkadorként ő helyettesítette a híres betyárt alakító, főszereplő Oszter Sándort az igazán veszélyes lovas jelenetekben. Lovagolt a Musztángleenda, a Büntetőexpedíció, a Gyula vitéz télen-nyáron, a politikai okok miatt be nem mutatott Csillagbörtön című filmben is Perényi János. Elmeséli: még

csikólopási ügybe is keveredett, szigorúan csak filmvásznon, a Rózsa Sándorban, ahol egyébként perzekutor is volt és gulyás is. Úgyhogy, régi magyar filmet látva, melyben lovak is vannak, jó eséllyel fölfedezhetjük a vásárhelyi gazdasági egyesület ügyvezetőjét, lóháton száguldva, fegyverropogás közepett. Akkoriban persze még semmi jel nem utalt arra, hogy Perényi János ügyvezető lesz, ő maga lovas katona volt, s a kiskunhalasi határőrség Dózsa Sportegyesületének egyik legkitűnőbb versenyzője.

Leszerelése után elkezdett mindent gyűjteni, ami a lovakkal, lovassélel kapcsolatos, így hozta össze évtizedek alatt az ország egyik legnagyobb kocsi- és szángyűjteményét, amit a néprajzi, illetve a mezőgazdasági múzeum egyaránt védelme alá helyezte. Egy része – a lovas szánoktól a lovas kocsin át a hatőrőrs szekérig – az ópusztaszeri skanzenben látható. A gyűjtemény nagy hányada Vásárhelyen

Egy régi és mives szán

Archív fotó

található, részben szétszerelt állapotban – például a sóshalmi iskola padlásán –, az Árpád utcai tájházban, s így tovább. A 36 kocsi és 13 szán között még ezer-nolcszáz évesekben készültek is akadnak. Sokuk utóélete is kalandos volt, a „Csáki főügyész szánjaként” ismeretes parádés szánt, mely egy időben a vásárhelyi főiskolai karon volt kiállít-

va, el is lopták, csak három év múlva került elő.

– Célunk az alföldi kocsimúzeum létrehozása Vásárhelyen, pénz- és helyhiány miatt még nem valósulhatott meg – mondja végül Perényi János. Keresik a lehetőségeket, hol tudnák a közönség számára bemutatni a láthatatlan gyűjteményt.

F. CS.

Nehéz Hillert táncba vinni

A magyar kultúra igazi valutája

Az értékéhez képest túl kevés állami támogatást-törődést kap a hazai táncművészet. Szövetségbe tömörült képviselőinek eddig még egy randevút sem sikerült összehozni a miniszterrel, de pénteken megtörhet a jég.

A kormányváltás óta egyik kultuszminiszterrel sem sikerült találkozni a hazai táncművészek képviselőinek, hiába próbálkoztak. Elkeseredésükben február hatodikára sajtótájékoztatót hívtak össze, hátha közvetítők révén sikerül a kulturális irányítással megismertetni a problémáikat. Most az a hír járja, a Magyar Táncművészek Szövetségének pénteki budapesti tájékoztatójára Hiller István miniszter is elmegy.

A táncművészek azt nehezményezik, hogy miközben a zenészekkel, az írókkal, a filmesekkel a jelek szerint szót ért a kulturális kormányzat, őket nem kezeli partnereként. Pedig ugyanúgy léteznek elképzeléseik saját gondjaik orvoslására, mint mondjuk a filmeseknek. Készítettett a szövetség egy tanulmányt: szakemberek átvilágították a magyarországi hivatásos táncművészet helyzetét, amelynek alapján egyebek mellett azt javasolják, hogy készüljön tánc törvény, szabályozza a jelenlegi, sok szempontból kaotikus helyzetet. Javasolnak továbbá egy több év alatt végrehajtandó finanszírozási reformot, áttekinthető támogatási rendszert, mert a művészeti ág alulfinanszírozott, a támogatások esetlegesek.

A magyar táncművészet minden jelentős ágazatának és

együttesének képviselőjét tömörítő szövetség ügyvezetője, a Nemzeti Táncszínház igazgatója, Török Jolán azt mondja, nem holmi követelőzésről, nagy pénz-ek iránti igényről van szó, pusztán azt szeretnék elérni, hogy értékén-rangján mérjék ezt a mű-

vészeti ágat. Mintegy segítségül a kulturális kormányzatnak fölépítettek egy 4-5 évre szóló pénzügyi reformtervet, mellyel orvosolni lehetne a legnagyobb bajokat. – Túlzsák nélkül állíthatom, hogy a táncművészet a magyar kultúra valutája. Ez a művészeti

A tragika; jelenet a Szegedi Kortárs Balett legutóbbi bemutatójából, közepén Markovics Ágnes, a címszereplő

Fotó: Miskolczi Róbert

ág képes a leginkább reprezentálni az ország kultúráját külföldön. Ehhez képest aránytalanul kevés pénzt fordítanak rá – fogalmaz Török Jolán, s példát is mond: az évenkénti pécsi színházi fesztivált 60 millióval támogatja az állam, a két évenkénti győri táncfesztiválra – amelyen az idén, a magyar-angol év jegyében vendég lesz a világhírű Rambert Balett – 3, azaz hárommillió a támogatási előirányzat.

Pataki András, a Szegedi Kortárs Balett igazgatója nemzetközi tapasztalatokra hivatkozik: Nyugat-Európában önálló művészeti ágnak és nem pusztán alkalmazott műfajnak tekintik a kortárs táncot. Franciaországban törvény szabályozza a működést, Hollandiában egy művészeti törvény keretei között történik a szabályozás. Ez utóbbi nálunk is megoldás lehetne, véli Pataki. A szegedi igazgató különösen fontosnak tartja a táncosok helyzetének javítását: a pályán kényszerűen korai életszakaszban befejező művészek gyakran kerülnek kilátástalan viszonyok közé, hátrányos számukra a nyugdíjrendszer és nem kapnak segítséget az életpálya módosításához. „Az a benyomásom, hogy a kortárs tánc csak addig fontos, amíg reprezentálni lehet vele; ha valaki fölmérné egyszer a táncművészet kultúrdiplomáciai missziójának értékét, a hazai és külföldi nézettségét és szembeállítaná vele a finanszírozásra szánt összeget, rögtön látná, hogy ez a pénz nevetésesen, megalázóan kevés.” – mondja Pataki András.

S. E.